

Soffi Egholm. - Aftan fyri sálarligt brek er eitt menniskjað, sum vit skulu røkka. Spurningurin er bert, hvussu vit sleppa aftur um tjaldid, sum er sjúka ella brek at stímbra tað, so væl sum til ber

Eitt umboð fyri Viborg Amtsråd var á NFPU ráðstevnuni í farnu viku. Tað er Soffi Egholm, úr Leynum, sum er umboð í amtsráðnum fyri danska Javnaðarflokkin.

Soffi Egholm heldur at ein reyður tráður gekk gjøgnum stevnutiltekni og tað var, at brúkarin fekk høvi at koma fram við sínum sjónarmiðum.

Hetta er júst eitt aðalmál hjá Soffi Egholm - nevniliga at tey menningartarmáðu og sálarliga sjúku skulu fáa møguleikar at mennast og koma sær fram, eftir umstøðum, sum hvør sær hevur evnir til.

- Eitt er vist, at aftan fyri brekið er eitt menniskjað, sum vit skulu røkka. Spurningurin er bert, hvussu vit sleppa aftur um tjaldid, sum er sjúka ella brek og inn til menniskjað og stímbra tað so væl, sum til ber.

Byrjaði sum vaskikona

Soffi Egholm er 48 ára gomul. Hon var blaðung á skrivstovu í Kvívík, giftist og fekk tvey børn.

Tá hon bleiv einsamall við børnunum flutti hon til Havnar í 1970, júst tá psykiatriska deild varð stovnað og tey brekaðu komu aftur av stovnum í Danmark.

Hóast hon arbeiddi sum vaskikona á deildini, so fangaði læran um sálarliga sjúku áhuga hennara, og hon gjørdi av at fara til Danmarkar at læra til pleygara.

Soffi Egholm: - Upprunaliga vóru ætlanir mínar at læra til sjúkrasystir, men av tí at mamma hevði børnini eftir heima, tá eg fór til Danmarkar, helt eg tað vera best at læra til pleygara, tí so fór eg ikki at vera so leingi burtur.

- Tá eg kom heimaftur eftir lokna útbúgving, fekk eg einki arbeiði. Einasta tilboð var at virka sum vikarur á psykiatrisku deild, men av tí at eg var einsamall við tveimum børnunum, var tað nóg trygt, um eg ikki fekk fast starv.

- Í 1977 fluttu børnini og eg til Viborg, har eg fekk starv sum pleygari á psykiatrisku deild. Á sjúkrahúsinum í Viborg var ba'na- og ungdómspsykiatrisk deild, og hetta var júst arbeiði, sum eg ynskta mær.

Nýta fortíðina at sigla inn í framtíðina

- men tað er eisini neyðugt at hugsa øðrvísi, tá nútíðar samfelagið skal skipast, sigur Soffi Egholm úr Leynum, pleygari, familjuterapeutur, merkonom og amtsráðslimur í Viborg

húsinum í Viborg var ba'na- og ungdómspsykiatrisk deild, og hetta var júst arbeiði, sum eg ynskta mær.

Tú lærir ongan-tíð ov nógv

- Seinni fór eg undir at lesa sálarfrøði í trý ár, og eftir hetta fekk eg útbúgving í familjuterapi.

- Eg havi altíð verið forvitin og haldi ongan-tíð, at ein lærir ov nógv, og tí fór eg undir merkonom útbúgvingina.

Eg havi undirvíst á kvøldskúla, serliga um arbeidsumhvørvi, umsiting, rættartrygd og sosialmál.

- Áðrenn eg visti av, var eg við í fakfelagsarbeiði á Viborg sjúkrahúsi og "vavdi" meg upp í so nógv mál, at eg varð vald til álitskvinnu fyri barna- og ungdómspsykiatrisku deild og seinni felags álitskvinnu fyri sjúkrahúsið.

Meðan Soffi Egholm var felags álitskvinnu kom eitt stórt mál fram, har tað visti seg at sjúkrahúsið í Viborg var so illa umsið, at talan var um at lata aftur Barna- og ungdómspsykiatriska deild, og flyta sjúklingarnar á aðrar deildir.

Fekk heitið treiskur føroyingur

Soffi Egholm: - Hetta helt eg verða eina vánaliga loysn, tí deildin var væl fyriskipað starvsliga.

Yvirlæknin hevði stutt sagt røkt sínar skyldur so vánaligt, at deildin var um at fara á húsagang.

- Ístaðin kravdi eg eina óhefta kanning, men yvirlæknastættin er sterk, og teir skúgvaðu allar skeivleikarnar yvir á hinar starvsbólknar.

- Eg vildi kortini ikki gevast, og fekk heitið "treiski føroyingurin" og tað førði aftur við sær, at fjøllmiðlarnir fóru at vísa málinum áhuga.

- Tá eisini Ekstra Bladet spókti í bakgrundini, kom politikkur í málið og eingin óheft kanning varð gjørd, men hinvegin noyddist yvirlæknin, yvirsjúkrasystirin, ein pedagogur og ein pleygari at finna sær annað starv!

Soffi Egholm hevði nú rættliga gjørt vart við seg, og bød vóru eftir henni. Hon varð vald álitsfólk í Viborg Amt og limur í Patientklagenævnet undir sosialmálaráðnum.

Soffi Egholm hevur í mong ár arbeitt við familjuterapi, og við sálarliga sjúkum ungfóki og ennis-

misbrúkarum, við familjum.

Í hesum sambandi hevur hon samband við nógv fólk í Viborg amt. Orsakað av arbeidssósemluni á sjúkrahúsinum í Viborg, vóru nú eisini bød eftir henni aðrastaðni.

Hon fekk áheitan um at stilla upp í Viborg til amtsráðsvalið í 1990 fyri danska Javnaðarflokkin.

Hon hevur øll árin verið aktiv í fakfelagsrørsluni innan henda flokk.

Væntaði ikki at verða vald

- Eg helt meg til at royna hetta - einamest tí at eg ikki roknaði við at verða vald.

Eg stillaði upp móti val-evni, sum hevði verið politikari í 16 ár. Tá forval fór fram háltv ár áðrenn valið, gjørdist eg nr. tvey á listanum. Tað var heilt óvanligt, men fjøllmiðlarnir høvdu eisini, vegna ósemluna á sjúkrahúsinum, gjørt stít til, at eg skuldi avloysa amtsráðspolitikan.

Úrslitið bleiv, at Soffi Egholm fekk sess í Viborg Amtsråd í 1990.

- Ein av orsökunum til at eg fór inn í amtsráðsarbeiðið var eisini, at vit í Viborg skulu byggja út distriktpsykiatri og at fáa sjúklingar út aftur í samfelagið.

- Síðani 1984 havi eg arbeitt sum leiðari fyri einum búfelagsskapi, sum snýr seg um familjuterapi og menning av teimum sjúku, til at klára seg úti í samfelagnum, ístaðin sum áður, tá sjúklingar vóru innlagdir í árávis og bert fingi heilivág víðgerð.

- Eg hevði viljað verið í Viborg í dag, sigur Soffi Egholm brosandi, tí júst í dag flytir ein 21 ára gamal sjúklingur í egnu íbúð, sum hevur verið innlagdur í sjei ár. Vit hava arbeitt í tvey ár við at skapa honum umstøður og venja hann til at fara út aftur í samfelagið. Hann gongur í studentaskúla og hevur oyra fyri máli.

Tað ber til

Tað ber til at veita sinnissjúkum fólki hjálp. Talan er ikki bert um at geva teimum tablettir og aðra medisinska víðgerð, men eisini at stímbra tey samstundis, so finnur tú inn til menniskjað aftan fyri sjúkuna, og tá kann nógv gerast, til tess at bota um korini hjá sjúklinginum.

Næsta stig á vegnum hjá okkum í Viborg er, at vit